

A Győri Ítéltábla mint másodfokú bíróság Győrött, 2023. március 21. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

í t é l e t e t:

A költségvetési csalás büntette és más bűncselekmény miatt Terhelt1 és társai ellen indult büntetőügyben a Tatabányai Törvényszék 2022. június 22. napján kelt 3.B.123/2020/58. szám alatti ítéletét megváltoztatja,

a Terhelt5 V.r. és Terhelt7 VII. r. vádlottak terhére rótt költségvetést károsító bűncselekmény a Btk. 396.§ /1/ bekezdés a/ pontja, és az /5/ bekezdés b/ pontja szerint minősül.

Ezért az ítéltábla velük szemben az elsőfokon alkalmazott joghátrányt tekinti kiszabottnak.

Terhelt5 V.r. vádlott esetében mellőzi a feltételes szabadság kizárására vonatkozó rendelkezést, az V.r. vádlott a szabadságvesztésből legkorábban a háromnegyed rész kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

Terhelt4 IV.r. vádlott a börtönbüntetésből feltételes szabadságra nem bocsátható.

Terhelt4 IV.r. vádlottal szemben 30.000,- (harmincezer) Ft erejéig vagyonek Kobzást rendel el.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet Terhelt1 I. r. vádlott, Terhelt2 II. r. vádlott, Terhelt4 IV. r. vádlott, Terhelt5 V. r. vádlott és Terhelt7 VII. r. vádlott vonatkozásában helybenhagyja.

A másodfokú eljárásban 134.249,- (százharmincnégyezer-kettőszáznegyvenkilenc) Ft bűnügyi költség merült fel, melyből

Terhelt4 IV. r. vádlott 51.098,- (ötvenegyezer-kilencvennyolc) Ft-ot,

Terhelt5 V. r. vádlott 42.410,- (negyvenkettőezer-négyszáztíz) Ft-ot,

Terhelt7 VII. r. vádlott 40.741,- (negyvenezer-hétszáznegyvenegy) Ft-ot köteles megfizetni az állam javára.

Indokolás

[1] A Tatabányai Törvényszék 2022. június 22. napján kihirdetett 3.B.123/2020/58. számú ítéletében Terhelt1 I. r. vádlottat bűnösnek mondta ki költségvetési csalás büntetében (Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont és (5) bekezdés b) pont) és folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §). Ezért őt halmazati büntetésként 2 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre, 500 napi tétel, napi tételenként 8.000 forint, azaz összesen 4.000.000 forint pénzbüntetésre és 5 év gazdálkodó szervezet vezető tisztségviselője foglalkozástól eltiltásra ítélte. A börtönbüntetés végrehajtását 5 év próbaidőre felfüggesztette. A törvényszék a pénzbüntetés megfizetésére 20 havi részletfizetést engedélyezett, rendelkezett továbbá arról, hogy az I. r. vádlott a szabadságvesztés büntetés végrehajtása esetén legkorábban a kétharmad rész kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

[2] Terhelt2 II. r. vádlottat – mint bűnsegédet – bűnösnek mondta ki költségvetési csalás büntetében (Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont és (5) bekezdés b) pont) és folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §). Ezért őt - mint visszaesőt - halmazati büntetésként 2 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre, 500 napi tétel, napi tételenként 8.000 forint, azaz összesen 4.000.000 forint pénzbüntetésre és 5 év gazdálkodó szervezet vezető tisztségviselője foglalkozástól eltiltásra ítélte. A börtönbüntetés végrehajtását 5 év próbaidőre felfüggesztette. A törvényszék a pénzbüntetés megfizetésére 20

havi részletfizetést engedélyezett, rendelkezett továbbá arról, hogy a II. r. vádlott a szabadságvesztés büntetés végrehajtása esetén legkorábban a háromnegyed rész kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

[3] Terhelt4 IV. r. vádlottat – mint bűnsegédet – bűnösnek mondta ki költségvetési csalás büntetében (Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont és (3) bekezdés a) pont) és folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §). Ezért őt - mint visszaesőt - halmazati büntetésként 1 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztés büntetésre, 2 év közügyektől eltiltásra és 2 év gazdálkodó szervezet vezető tisztségviselője foglalkoztatástól eltiltásra ítélte. Megállapította, hogy a IV. r. vádlott a börtönbüntetésből nem bocsátható feltételes szabadságvesztésre.

[4] Terhelt5 V. r. vádlottat – mint bűnsegédet – bűnösnek mondta ki költségvetési csalás büntetében (Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont és (4) bekezdés a) pont) és folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §). Ezért őt - mint visszaesőt - halmazati büntetésként 1 év 2 hónap börtönben végrehajtandó szabadságvesztés büntetésre, 2 év közügyektől eltiltásra és 2 év gazdálkodó szervezet vezető tisztségviselője foglalkoztatástól eltiltásra ítélte, továbbá 20.000 forint pénzüsszeg erejéig vagyonekobzást rendelt el vele szemben. Megállapította, hogy az V. r. vádlott a börtönbüntetésből nem bocsátható feltételes szabadságvesztésre.

[5] Terhelt7 VII. r. vádlottat – mint bűnsegédet – bűnösnek mondta ki költségvetési csalás büntetében (Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont és (4) bekezdés a) pont) és folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §). Ezért őt halmazati büntetésként 1 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre, 250 napi tétel, napi tételenként 2.000 forint, azaz összesen 500.000 forint pénzbüntetésre és 2 év gazdálkodó szervezet vezető tisztségviselője foglalkozástól eltiltásra ítélte. A börtönbüntetés végrehajtását 2 év próbaidőre felfüggesztette. A törvényszék a pénzbüntetés megfizetésére 10 havi részletfizetést engedélyezett. Megállapította, hogy a VII. r. vádlott a szabadságvesztés büntetés végrehajtása esetén legkorábban a kétharmad rész kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Rendelkezett továbbá az eljárás során lefoglalt bűnjelekről, valamint a bűnügyi költség viseléséről.

[6] A törvényszék ítélete ellen az ügyész jelentett be fellebbezést az I. r. és II. r. vádlottak terhére, kizárólag hosszabb tartamú szabadságvesztés végett, míg az I. r. vádlott és védője kizárólag a pénzbüntetés enyhítéséért, a II. r. vádlott és védője kizárólag enyhítésért, a pénzbüntetés napi tételeinek és az egynapi tétel összegének csökkentéséért, a IV. r. és V. r. vádlottak, valamint védőik elsődlegesen felmentésért, másodlagosan enyhítésért, a VII. r. vádlott védője enyhítésért jelentettek be fellebbezést.

[7] A Győri Fellebbviteli Főügyészség BF.256/2022/1-I. számú átiratában az ügyészi fellebbezést fenntartotta, míg a védelmi fellebbezéseket alaptalannak ítélte. Rámutatott, hogy a felülbírálat a Be. 590. § (1) és (2) bekezdése alapján - figyelemmel a (10) bekezdésben foglaltakra is - teljes körű. Álláspontja szerint a törvényszék a büntetőeljárás szabályok betartásával folytatta le a bizonyítási eljárást. A megállapított tényállás személyi részét azonban a Be. 592. § (2) bekezdés a) pontja alapján részben megalapozatlannak, ezen belül hiányosnak tartotta, így azt a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontjára figyelemmel az ügyiratok tartalma alapján a IV. r. és VII. r. vádlottak korábbi elítélései vonatkozásában kiegészíteni indítványozta. Emellett az V. r. vádlott többször szemtanúja volt annak, hogy a IV. r. vádlott az Erste Bankból borítékban pénzt hozott ki és adott át egyéb érdekelt38nak. Az V. r. vádlottnak tudomása volt arról is, hogy a IV. r. és VI. r. vádlottak sokat jártak ki Szlovákiába papírokat aláírni, továbbá az V. r. vádlott egy ízben egyéb érdekelt2 kérésére Komárnoban aláírt a cég nevében egy tartozásátvállalással kapcsolatos okiratot is. E tényekkel is kérte kiegészíteni az elsőfokú ítéleti tényállást.

[8] Kifejtette, hogy a törvényszék bizonyítékértékelési kötelezettségének maradéktalanul eleget tett. Az indokolás [92] bekezdésében írtak azonban álláspontja szerint helyesbítésre szorulnak azzal, hogy a VII. r. terhelt adóhatósági nyilatkozatai okirati bizonyítékként értékelhetők, tekintettel arra, hogy az adóhatóság előtt nem a Be.-ben szabályozott kioktatások hangzanak el.

[9] Megítélése szerint a tényállásból a törvényszék helyes következtetést vont a vádlottak büntetőjogi felelősségére, az I. r., II. r. és IV. r. vádlottak vonatkozásában a terhükre rótt bűncselekmények jogi minősítésével és a kapcsolódó jogi indokolással is egyetértett. Érvelése szerint azonban az V. r. vádlott költségvetést károsító bűncselekményének helyes jogi minősítése a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és az (5) bekezdés b) pontja szerint minősülő, különösen nagy vagyoni hátrányt okozó, üzletszerűen elkövetett költségvetési csalás büntette, mint bűnsegéd, miután az V. r. vádlott 2011. december 21. napjától volt a Kft1. ügyvezetője, 2011. december 28. napján már számlát írt alá, ezért esetében az elkövetési időszak 2011. IV. negyedéve és 2012. I. negyedéve, ekként az üzletszerűség, mint minősítő körülmény fennáll a több bevallási időszakra figyelemmel, az okozott vagyoni hátrány összege pedig 71.083.689,- Ft. Ugyanígy a VII. r. vádlott, mint a Kft2. ügyvezetője 2012. április, május és június hónapokban, azaz három adóbevallási időszakon keresztül állította ki a fiktív számlákat a Kft3. részére. Ezért az üzletszerűség az ő vonatkozásában is megállapítható, az okozott vagyoni hátrány összege pedig 72.508.764,- Ft, azaz a költségvetést károsító bűncselekmény helyes jogi minősítése a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és az (5) bekezdés b) pontja szerint minősülő, különösen nagy vagyoni hátrányt okozó, üzletszerűen elkövetett költségvetési csalás büntette. Az időbeli hatályt érintően az I. r., II. r., IV. r., V. r. és VII. r. vádlottak vonatkozásában a Btk. alkalmazását helyesnek találta.

[10] A büntetéskiszabási körülmények vonatkozásában rámutatott, hogy további súlyosító körülményként értékelendő, hogy az I. r. és II. r. vádlottak 9 hónapon, öt adóbevallási időszakon keresztül követték el a terhükre rótt bűncselekményeiket, a II. r. vádlott korábbi elítélése hosszabb tartamú szabadságvesztés volt, a IV. r. vádlott visszaeső minőségén túl is volt büntetve, két felfüggesztett szabadságvesztés hatálya alatt valósította meg az újabb terhére rótt bűncselekményeit, az V. r. vádlott felfüggesztett szabadságvesztés hatálya alatt valósította meg újabb terhére rótt bűncselekményeit, míg a VII. r. vádlott büntetett előéletű, két folyamatban lévő büntetőeljárás hatálya alatt valósította meg újabb terhére rótt bűncselekményeit.

[11] Így az I. r. és II. r. vádlottak esetében a helyesbített büntetéskiszabási körülményekre és a 8 év középértékre is figyelemmel - a jelentős időmúlás ellenében is - a szabadságvesztések súlyosítását tartotta indokoltnak és szükségesnek. Az egyéb rendelkezések tekintetében felhívta a figyelmet arra, hogy a IV. r. vádlott vonatkozásában pontosítandó a feltételes szabadságra bocsátás kizárásra vonatkozó rendelkezés akként, hogy nevezett a börtönbüntetésből nem bocsátható feltételes szabadságra, az V. r. vádlott tekintetében a feltételes szabadságra bocsátásból való kizárásra vonatkozó rendelkezés mellőzése indokolt, mivel nem állapítható meg kizáró törvényi feltétel, míg a VII. r. vádlott tekintetében 50.000 Ft vagyonekhozás alkalmazására tett indítványt az 1978. évi IV. törvény 77/B. § (1) bekezdés a) pontja alapján, emellett nevezett tekintetében mellőzendő a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjának meghatározása.

[12] Mindezek alapján indítványozta, hogy az ítéltábla a fellebbezéseket a Be. 599. § (1) bekezdése szerinti nyilvános ülésen bírálja el, a törvényszék ítéletét a Be. 606. § (1) bekezdése alapján változtassa meg akként, hogy Terhelt1 I. r. és Terhelt2 II. r. vádlottakkal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetést súlyosítsa, a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztésére vonatkozó rendelkezéseket mellőzze, míg a további vádlottak tekintetében az

ítélet egyéb rendelkezéseit a fentiek szerint helyesbítse, egyebekben pedig az elsőfokú bíróság ítéletét hagyja helyben.

[13] Az I. r. vádlott védője a fellebbezését azzal indokolta, hogy a pénzbüntetés, illetve az arra engedélyezett részletfizetés változatlanul hagyása esetében a havi 200.000,- Ft összeg az I. r. vádlott jelenlegi jövedelmi és vagyoni viszonyai mellett annak teljesítését lehetetlenné teszi, melynek okán ez a rendelkezés eleve kizárja őt a részletfizetés kedvezményéből. Hozzáfűzte, hogy az I. r. vádlott korábbi munkahelye megszűnt, jelenlegi munkahelye csak igen rövid ideje működik, a Covid járvány miatt fél éve indult újra, ezért az alkalmazottak jövedelme erősen visszafogott. Az I. r. vádlottnak vagyontárgya nincs, és hitelfelvételre sem elég a jövedelme, így a megállapított részleteket megfizetni nem tudja. Az igen jelentős mértékű időmúlásra hivatkozva kérte a pénzbüntetés enyhítését, álláspontja szerint ennek okán nem indokolt a pénzbüntetés napi tételeinek a számát a büntetési tétel felső határához közel megállapítani. Minderre figyelemmel olyan mértékű pénzbüntetés kiszabására tett indítványt, amely részletfizetés engedélyezése mellett rendszeresen teljesíthető.

[14] A II. r. vádlott védője fellebbezésének indokolásában a II. r. vádlott vonatkozásában a hosszabb tartamú szabadságvesztés végett bejelentett ügyészi fellebbezéssel nem értett egyet. Rámutatott, hogy a II. r. vádlott vonatkozásában megállapítható, hogy sem újabb ítélet nem született, sem újabb eljárás indult vele szemben. Szakított a múltjával és próbál tisztességes életet élni, annak ellenére, hogy az előélete miatt sok esetben kerül hátrányos helyzetbe. Erre is tekintettel külföldön vállalt munkát és jelenleg is Ausztriában dolgozik, egyéni vállalkozóként elmondása szerint 1650,- Euro a jövedelme. A magas költségek miatt kb. kéthetente jár haza a családjához. Három gyermek édesapja, a fia nagykorú, a két iker kislánya óvodás, jövőre mennek iskolába. A felesége Magyarországon él a gyerekekkel, háztartásbeli, közös háztartásban élnek a vádlott rokkantnyugdíjas szüleivel. Az édesanyja 72 éves, 10 éve fekvőbeteg, eltartásra, gondozásra szorul; az édesapja 74 éves. A kiszabott pénzbüntetés mértéke olyan mértékű terhet ró a családra, ami a megélhetésüket veszélyeztetné. Minderre figyelemmel kérte, hogy az ítéltábla az elsőfokú ítéletet a pénzbüntetés mérséklésével, a pénzbüntetés napi tételeinek és az egynapi tétel összegének csökkentésével változtassa meg, egyebekben az elsőfokú ítéletet hagyja helyben.

[15] A III. r. vádlott védője a fellebbezésének indokolásában az elsőfokú bíróság előtt előadott perbeszédében előadott indokokra hivatkozva kérte a védenccé felmentését, míg az enyhítésre irányuló fellebbezése körében a III. r. vádlott ténybeli beismerő vallomására, a bűnsegédi minőségére és az elévülési időt messze meghaladó időmúlásra hivatkozott.

[16] Az V. r. vádlott védője fellebbezésében kifejtette, hogy az V. r. vádlott az eljárás során tagadta a bűnösségét, és annak megcáfolására a beszerzett bizonyítékok nem alkalmasak. Vallomása szerint a bűncselekményben nem vett részt, mindössze két okirat típuson szerepel az aláírása, ami ténykérdés. A kihallgatott tanúk és a terheltek vallomásuk szerint semmilyen kapcsolatban nem álltak a védenccével, őt nem is ismerték. Az V. r. vádlottnak nyilatkozata szerint mindössze 40.000,- Ft haszna volt az egész cselekményből, mely nyilatkozatával – bár jogilag tagadja a bűnösségét – ténybelileg a magánokirat hamisításban azt nem vitatta. Ezen körülmények alapján álláspontja szerint a tényleges szabadságvesztés kiszabása olyan eltúlzott szankció, amely az időmúlás miatt és a büntetés személyre szabottsága tekintetében olyan jelentős hátrány, amely nem lehet célja egy büntetőeljárásnak. Kifogásolta azt is, hogy a védenccé tekintetében a belső arányosság nem került figyelembevételre, a cselekményben való részvételre, aktivitásra tekintet nélkül aránytalan, súlyos büntetés került megállapításra. Mindezek miatt elsődlegesen az V. r. vádlott felmentését, másodsorban a büntetése enyhítését indítványozta oly módon, hogy tényleges letöltendő szabadságvesztés kiszabására ne kerüljön sor.

[17] A VII. r. vádlott védője a fellebbezésében előadta, hogy Terhelt⁷ az eljárás során végig együttműködött a hatóságokkal, részletes vallomást tett, az általa elmondottak logikus, világos és életszerű tényeket tárnak elő. Figyelembe kell venni a cselekmény elbírálásakor, hogy a gabonakereskedelem sajátos piaci szereplőkkel folyik, a termékek jellegére tekintettel kívülálló számára nehezen érthető teljesítési módszerekkel, árumozgásokkal, és ezek igazolásával. Rámutatott, hogy a perbeszédében a felmentésre irányuló indítványát azzal indokolta, hogy a vádhatóság a fenti körülményeket nem vette figyelembe, a vádiratban tett állításait bizonyítékokkal kétséget kizáróan nem támasztotta alá. Védence ártatlanságát tanú⁵ tanú által elmondottakon túl az elkészült szakvélemény is bizonyítja. Ezen, a felmentést megalapozó körülmények álláspontja szerint azt tükrözik, hogy a terhelő bizonyítékok védence bűnösségének megállapításához nem vezethetnek.

[18] Az ítéltábla nyilvános ülésén a fellebbviteli főügyészség képviselője az átiratában foglaltakat fenntartotta, azt annyival egészítette ki, hogy a felmentésre irányuló fellebbezések a bizonyítékok újraértékelését célozzák, amely a másodfokú eljárásban eredményre nem vezethet, tekintettel arra, hogy logikai hiba nélkül értékelte az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat, saját szempontú újraértékelésre a másodfokú eljárásban nincs lehetőség.

[19] Az I. r. vádlott védője a nyilvános ülésen fenntartotta a fellebbezésének indokolásában írtakat, perbeszédében kiemelte az ügyben feltárható enyhítő körülményeket, azokra hivatkozva a súlyosításra irányuló ügyési fellebbezés elutasítását kérte.

[20] A II. r. vádlott védője a fellebbezésében előadott érvek mentén a pénzbüntetés enyhítését kérte.

[21] A IV. r. vádlott védője a nyilvános ülésen az elsőfokú eljárás végén előadott perbeszédében, továbbá a fellebbezése indokolásában foglalt érvek alapján kérte elsődlegesen a védence felmentését, másodlagosan a büntetése enyhítését. Ennek kapcsán enyhítő körülményként kérte értékelni a IV. r. vádlott ténybeli beismerő vallomását, a jelentős, elévülési időt messze meghaladó időmúlást, és a bűnsegédi minőséget.

[22] Az V. r. vádlott védője perbeszédében kifejtette, hogy álláspontja szerint az V. r. vádlott bűnösségének megállapítása a költségvetési csalás büntetőjében nem megalapozott. Védence 2-3 iratot írt alá, gyakorlatilag ezzel a magánokirat-hamisítást, mint cselekményt elkövette, azonban kizárólag ebben a bűncselekményben vallotta magát bűnösnek. Arról, hogy milyen bűncselekményt valósítottak meg más személyek, nem tudott, és mivel a tudata ezt nem fogta át, ebben a bűncselekményben való bűnösségének való megállapítása nem lehetséges.

[23] A VII. r. vádlott védője a nyilvános ülésen kiemelte, hogy Terhelt⁷ az eljárás során végig együttműködött a hatóságokkal, a Nemzeti Adó és Vámhivatallal, a nyomozó hatósággal és a bírósággal, a vallomásában elmondottak egy logikus, világos és életszerű kereskedelmet, gabonakereskedelmet körvonalaztak a részéről. Azt is figyelembe kell venni, hogy ez a gabonakereskedelem egy különös szakma, emiatt azok a következtetések, amelyet a bíróság a rendelkezésre álló tényekből levont, helytelenek és hátrányosan érintik védencét, mivel bűnösség hiányában a felmentésének lett volna helye.

[24] Az I. r. vádlott az utolsó szó jogán csatlakozott a védőjéhez, annyit fűzött hozzá, hogy az elsőfokú ítéletet azért fogadta el, mert belefáradt a sok éves tortúrába.

[25] A II. r. vádlott az utolsó szó jogán csatlakozva a védőjéhez méltányos ítélet kiszabását kérte.

[26] A IV. r. vádlott az utolsó szó jogán azt kérte, hogy az ítéltábla a feltételes szabadságra bocsátással kapcsolatos elsőbírői rendelkezést változtassa meg.

[27] Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítélete ellen bejelentett fellebbezésekre tekintettel a Tatabányai Törvényszék ítéletét a Be. 590. § (1) és (2) bekezdés alapján, a (10) bekezdésre is figyelemmel teljeskörűen, az azt megelőző eljárással együtt bírálta felül a Be. 599. § szerint megtartott nyilvános ülésen. Az ítéltábla vizsgálta az eljárási szabályok megtartását, a tényállás megalapozottságát, valamint a bűnösség kimondására, a bűncselekmények minősítésére, a büntetések kiszabására vonatkozó rendelkezéseket, továbbá a járulékos kérdésekben hozott döntések törvényességét is.

[28] A másodfokú bíróság elsődlegesen az eljárás törvényességét vizsgálta. Ennek során azt állapította meg, hogy nem történt olyan eljárásjogi szabálysértés, mulasztás, amely kizárná az elsőfokú bíróság ítéletének érdemi felülbírálatát, illetve az ítéltábla olyan szabályszegést sem tapasztalt az elsőfokú bírósági eljárásban, amely kihatással volt a törvényszék döntésére. Az első vádirat 2019. novemberében érkezett a bírósághoz, melyben az ügyészség hét vádlott ellen emelt vádat. A törvényszék az eljárási szabályok betartásával előkészítő ülést tartott az ügyben, melyen Terhelt3 III. r. vádlott a váddal egyezően beismerte bűnösségét és lemondott a tárgyaláshoz való jogáról. Így vonatkozásában a törvényszék ügydöntő határozatot hozott, míg a további vádlottak esetében az ügyet lekülönítette, tekintettel arra, hogy esetükben ezek a feltételek nem voltak adottak.

[29] A COVID járványra figyelemmel az elsőfokú bíróság az ügyet 2020. április 14. napján felfüggesztette, majd az újraindult eljárásban újabb vádemelésre került sor, mely érintette az I. r. és II. r. vádlottat is, míg az ügy III. r. vádlottja alapügy Terhelt3 volt. A törvényszék ebben az ügyben is előkészítő ülést tartott alapügy Terhelt3re nézve, hisz a természetes egységet képező költségvetési csalás esetében az I. r. és II. r. vádlottak vonatkozásában ügydöntő határozat meghozatalára az előkészítő ülésen nem is kerülhetett volna sor. alapügy Terhelt3 III. r. vádlott a váddal egyező beismerő nyilatkozatot tett, így az ő vonatkozásában az ügy elintézhető volt előkészítő ülésen.

[30] A törvényszék ezt követően a két ügyet egyesítette, majd folytatta az eljárást. A COVID járványra tekintettel az eljárás során figyelemmel kellett lenni a járványügyi helyzet miatt meghozott, az eljárási szabályokat némiképpen átíró 2020. évi LVIII. törvény rendelkezéseire, valamint a veszélyhelyzet idejére megváltozott eljárásrendet tartalmazó kormányrendeletek eltérő szabályaira is.

[31] A törvényszék eljárását nehezítette, hogy Terhelt1 I. r. vádlott szlovák állampolgár, míg a VII. r. vádlott ez idő alatt tartósan Németországban tartózkodott, így a tárgyaláson való megjelenésük ez okból is nehezített volt. Ezzel együtt elmondható, hogy a hat vádlottat érintő ügyben az elsőfokú bíróság szervező munkájának, hathatós tárgyalás előkészítésének eredményeként az adott helyzetben is érvényesült az eljárási szabályok következetes betartása mellett az időszerűség követelménye, a bíróság a tárgyalás folytonosságára vonatkozó szabályokat maradéktalanul betartotta. Az IV. r. és V. r. vádlottak a 2020. november 13. napján tartott tárgyaláson lemondtak a tárgyaláson való jelenlét jogáról, ami az eljárási szabályok maradéktalan betartása mellett történt, majd a 2021. március 3-i tárgyaláson VII. r. vádlott is élt ezzel a lehetőséggel.

[32] Rögzíthető az is, hogy a hatályos jogszabályoknak megfelelően folyt a bizonyítás. A törvényszék perrendszerűen hallgatta ki a vádlottakat, a tanúkat, hallgatta meg az igazságügyi könyvszakértőt, a nyomozás során felvett vallomások jegyzőkönyveit, az okirati bizonyítékokat, a szakértői bizonyítás egyéb anyagát ismertetés útján a bizonyításba beemelte, a vádlottak és védőik jogainak érvényesülése a jegyzőkönyvek alapján biztosított volt. A terheltek és a védők a tárgyaláson fogatosított eljárási cselekmények eredményeként valamennyi felhasznált bizonyítékkal szembesülhettek, a releváns adatokat megismerhették, azokra érdemben reagálhattak, élhettek az indítványtételi, észrevételezési, kérdezési jogukkal, a védekezéshez való joguk nem sérült a bírósági eljárásban sem. A bizonyítékok beszerzésére

tehát törvényesen került sor, így egyetlen bizonyítékot sem kellett kizárni a bizonyítéki körből.

[33] Ami az érdemi felülbírálatot illeti, a költségvetést károsító bűncselekmények esetében a büntetőeljárást jellemzően adóhatósági vizsgálati ellenőrzés előzi meg. Ebben az eljárásban a NAV meghallgatja a vizsgált cég ügyvezetőjét, alkalmazottait, a partnercégek képviselőit, beszerzésre kerül a vizsgált cég iratanyaga is. A NAV határozatban foglaltak nem kötik a büntetőügyben eljáró bíróságot, tényállásfelderítési kötelezettsége van, de az adóhatósági eljárásban beszerzett – a cég működésével kapcsolatos, a cég kereskedelmi tevékenységére is rálátást biztosító - iratanyag a bizonyítás részét képezi. Az adóbevallások, az ahhoz tartozó okirati bizonyítékok alapját képezik a könyvszakértő megállapításainak is.

[34] A nyomozás során kihallgatták a vádlottakat, a Kft4. képviselőit, a gabona fuvarozását végző cégek ügyvezetőit, alkalmazottait, a vádlotti cégek könyvelését végző személyeket, ezen személyi bizonyítékokat az elsőfokú bíróság is a tárgyalás anyagává tette, mint ahogy a nyomozás során beszerzett okirati bizonyítékokat, CMR-eket, fuvarleveleket, mérlegjegyeket, számlákat, egyéb bizonyítékokat is. Tekintve, hogy a nyomozati szakban nem került sor könyvszakértő kirendelésére, könyvszakértői vélemény beszerzésére, a törvényszék a bizonyítéki kört kiszélesítve 2021. június 16. napján könyvszakértőt rendelt ki, majd a bizonyítás eredményéhez képest a szakértőt a szakvélemény kiegészítésére hívta fel. Emellett írásszakértőt is bevont az eljárásba a védelmi indítványnak helyt adva.

[35] A másodfokú bíróság úgy találta, hogy a bizonyítás minden elemében perrendszerű volt, a törvényszék minden olyan bizonyítékot beszerzett és megvizsgált, ami a vád tárgyává tett cselekmények ténybeli és jogi megítéléséhez szükségesek. A bizonyítékértékelés során az elsőfokú bíróság sorra vette a bizonyítékokat és foglalkozott azokkal a tény- és jogkérdésekkel is, amelyek mentén az adott tényállást meg lehetett állapítani. A tényállásba és a jogi értékelésbe pontosan beépítette a jogszabályi háttérrel, azokat a jogi normákat, amelyek megtartása, betartása nélkül szóba sem jöhet az adóbevallás jogszerűsége, az adólevonási jog érvényesítése. Az adott cégszerű működéshez jogszabályilag megkívánt kötelezettségek nemcsak a tényállás elemei, hanem azokból vezethető le a felelősségi konstrukció is.

[36] Az I. r. és II. r. vádlott tagadta a terhükre rótt bűncselekmények elkövetését, míg az ún. puffer cégek ügyvezetői, a IV. r., V. r., VI. r. és VII. r. vádlottak részéről több, a szerepüket érintő beismerő, feltáró, egyúttal az I. r. és II. r. vádlottra nézve terhelő nyilatkozat hangzott el, még ha jogi oldalról közelítve hárították is a felelősségüket.

[37] Az elsőfokú bíróság ezeket a vádlotti vallomásokat vetette össze egymással és az egyéb bizonyítékokkal, tanúvallomásokkal, okirati bizonyítékokkal is. Ezen bizonyítékok összerakásával pontosan lekövethető volt, hogy az egyes cégek a vádbeli időszakban milyen szerepet játszottak, töltöttek be az egész cselekménysorban és abban IV-VII. r. vádlott milyen tudattartalom mellett, miként működött közre.

[38] Nem tévedett, amikor úgy ítélte meg az elsőfokú bíróság, hogy IV. r., V. r. és VII. r. vádlottak tudata át kellett, hogy fogja, hogy az I. r. vádlott költségvetést károsító bűncselekményéhez nyújtanak segítséget a tényállásban írt magatartásukkal, hiszen az nem volt egyeztethető a cégvezetőkénti eljárásukat szabályozó normákkal. A cégeiket érintő gazdasági eseményekről elmondható az is, hogy azok mögött valós gazdasági érdek, gazdálkodási tevékenység nem állt, vagyis az ügyvezetésük alatt álló gazdasági társaságok a gabonakereskedelmi folyamatba, láncolatba ún. puffer céggént ékelődtek be, úgy, hogy a IV., V. r. és VII. r. vádlottaknak sem megfelelő szaktudásuk, sem tőkéjük, sem piaci ismeretük nem volt. Mindezek alapján pedig az I. r. és II. r. vádlottak tagadásban megnyilvánuló védekezése nem fogadható el, arra tényállást alapítani nem lehet.

[39] A törvényszék által rögzített tényállás ekként a bizonyítékok logikus értékelésével elfogadott adatokon nyugszik, az egymást kiegészítő és megerősítő személyi és tárgyi bizonyítékok értékelését, elemzését követően az ítéltábla úgy ítélte meg, hogy a lefolytatott bizonyítás és az annak eredményeként megállapított tényállás megalapozott, megfelelően alátámasztott és igazolható, az elsőfokú ítélet teljes mértékben alkalmas a felülbírálatra.

[40] Ugyanakkor az ítéltábla a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontja alkalmazásával az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az iratok tartalma alapján – a fellebbviteli ügyészség átiratára is figyelemmel – az alábbiak szerint egészíti ki:

- Terhelt4 IV. r. vádlottat a Székesfehérvári Városi Bíróság a 2011. május 12. napján jogerős 13.B.266/2011/14. számú ítéletével lopás büntette miatt 1 év - végrehajtásában 3 évre felfüggesztett - börtönbüntetésre ítélte. Ezen elítélésből megállapítható, hogy a IV. r. vádlott ezen felfüggesztett szabadságvesztés hatálya alatt valósította meg újabb, jelen eljárásban terhére rótt bűncselekményeit.

- Terhelt7 VII. r. vádlottat a Szekszárdi Városi Bíróság a 2012. február 29. napján jogerős 1.B.115/2012/2. számú határozatával ittas állapotban elkövetett járművezetés vétsége miatt 175.000 Ft pénzbüntetésre ítélte. Elkövetési idő: 2012. január 26., illetve a Szekszárdi Járásbíróság a 2013. november 11. napján jogerős 9.B.408/2012/96. számú ítéletével magánokirat-hamisítás vétsége miatt 100.000 Ft pénzbüntetésre ítélte. Elkövetési idő: 2009. augusztus 24.

- a [36] bekezdésben rögzíti, hogy Terhelt4 IV. r. vádlott 30.000,- Ft-ot kapott a közreműködésért. Terhelt5 V. r. vádlott többször szemtanúja volt annak, hogy a IV. r. vádlott az Erste Bankból borítékban pénzt hozott ki és adott át egyéb érdekelt38nak, V. r. vádlottnak tudomása volt arról, hogy IV. és VI. r. vádlottak sokat jártak ki Szlovákiába papírokat aláírni, emellett az V. r. vádlott egy ízben egyéb érdekelt2 kérésére Komárnoban aláírt a cég nevében egy tartozásátvállalással kapcsolatos okiratot.

[41] Ezekkel a kiegészítésekkel az elsőfokú bíróság ítéletének tényállása pontos, a bizonyítás anyagának megfelelő, ekként a Be. 593. § (3) bekezdése értelmében a felülbírálat során is irányadó volt, eltérő tényállás megállapítására, és a vádlottak felmentésére kizárólag a bizonyítékok újraértékelése esetén kerülhetne sor, amely azonban a büntetőeljárasi törvény szerint kizárt, arra megalapozott tényállás mellett a másodfokú eljárásban nincs törvényes lehetőség.

[42] A tényállás alapján okszerűen vont következtetést az elsőfokú bíróság valamennyi vádlott bűnösségére. Az I. és II. r. vádlott esetében helyesen vont következtetést a költségvetést károsító bűncselekmény minősítő körülményére, az üzletszerűsége. Emellett a jogi indokolásban maga hivatkozott arra, hogy a két vádlott között szoros üzleti kapcsolat, érdekközösség állt fenn az I. r. vádlottat terhelő adófizetés elkerülése érdekében. A tényállásból megállapítható, hogy a két vádlott az ehhez szükséges tevékenységet egymás közt felosztotta, az I. r. vádlott a szlovák oldalon a gabona beszerzésével, az ottani beszállítókkal, a szerződések megkötésével, kifizetésével foglalkozott, míg a II. r. vádlott úgymond a magyar vonalat vitte, tényleges irányító szerepet játszott a puffercégekben, ő felügyelte a gabona Kft4.-hez történő beszállítását, gondoskodott az ehhez szükséges okmányokról.

[43] A közösségen belüli beszerzés kapcsán megvalósított költségvetési csaláshoz elengedhetetlen volt a két vádlott összehangolt, szervezett együttműködése, így az ítéltábla megítélése szerint a cselekmény esetükben nemcsak üzletszerűen, hanem a Btk. 459. § 2. pontja szerint bünszövetségben elkövettként is minősül. Ezzel együtt a költségvetési csalás törvényhelye nem változott esetükben, hiszen az (5) bekezdés b) pontja egy sorban kezeli az üzletszerűséget és a bünszövetségben való elkövetést. A bírói gyakorlat szerint ugyanis természetes egységet képező bűncselekmény esetén sem kizárt ez utóbbi minősítő körülmény megállapítása.

[44] Ahogy arra a fellebbviteli főügyészség is hivatkozott, az V. r. és VII. r. vádlott esetében az üzletszerűség, mint minősítő körülmény megállapítása ugyancsak indokolt volt. Üzletszerűen követi el a bűncselekményt, aki ugyanolyan vagy hasonló bűncselekmények elkövetése révén rendszeres haszonszerzésre törekszik. A bírói gyakorlat szerint ennek a haszonnak nem feltétlenül az adott elkövetőnél kell lecsapódnia, elegendő, ha a tudata átfogja, hogy az ő magatartása révén, az ő közreműködése által más jut rendszeres haszonhoz.

[45] Jelen ügyben, ahogy arra a fellebbviteli főügyészség is utalt, az V. r. és VII. r. vádlottak kettő, illetve három adóbevallási időszakot érintően nyújtottak segítséget az I. r. vádlottnak a költségvetési csalás megvalósításához, vagyis ahhoz, hogy a levonásba helyezett fiktív számlák felhasználásával a cég által fizetendő áfa mértékét csökkentse, amely ekként az adott bevallási időszakban haszonként jelentkezett nála. Erre tekintettel az ítéltábla Terhelt5 V. r. és Terhelt7 VII. r. vádlottak esetében megállapította, hogy a terhükre rótt költségvetést károsító bűncselekmény a Btk. 459.§ 28. pontja értelmében, az üzletszerűség miatt a Btk. 396.§ (1) bekezdés a) pontja és az (5) bekezdés b) pontja szerint minősül. A többi vádlott társ vonatkozásában egy-egy bevallási időszakra esik magatartásuk, ezért esetükben nem volt ítéleti bizonyossággal következtetés vonható arra, hogy tudatuk átfogta, teljes egészében átlátta I. r. vádlott teljes cselekvőségét, ezért esetükben az üzletszerűség nem állapítható meg, cselekményük minősítése törvényes.

[46] Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása során irányadó körülményeket lényegében helyesen tárta fel, Terhelt4 IV. r. vádlott esetében további súlyosító körülmény, hogy visszaesői minőségén túl is volt büntetve, jelen cselekményét két felfüggesztett szabadságvesztés próbaideje alatt követte el, míg az V. r. vádlott úgyszintén felfüggesztett szabadságvesztés hatálya alatt állt a bűncselekmény elkövetésekor.

[47] A törvényszék a joghátrány meghatározásakor a feltárt bűnösségi körülményeket a súlyuknak megfelelően értékelte, és figyelemmel volt a belső arányosság és egyéniesítés követelményére is, továbbá a kiszabott büntetések a tetтарыыos büntetés elvárásának is megfeleltek.

[48] A joghátrány meghatározása során nem lehet figyelmen kívül hagyni az eljárás elhúzódását, azt, hogy a vádlottak több, mint nyolc évig álltak büntetőeljárás hatálya alatt. Az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény 6. cikkelye szerint mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a bíróság tisztességesen, ésszerű időn belül tárgyalja, és hozzon határozatot az ellene felhozott büntetőjogi vádak megalapozottságát illetően. Magyarország Alaptörvénye is hasonlóképpen rendelkezik a XXVIII. cikkben, miszerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el, illetve ugyanezen elvek mentén fejtette ki álláspontját az Alkotmánybíróság is a 2/2017. (II.10.) AB határozatában.

[49] A bíróságnak ezért - figyelemmel a nemzetközi jog és az Alaptörvény rendelkezéseire, valamint az Alkotmánybíróság gyakorlatára - a jelentős időmúlást mindenképpen értékelnie kellett a büntetés kiszabása során.

[50] Az I. r. vádlott büntetlen előéletű, a II. r. vádlott pár hónappal korábban töltötte be 18. életévét, amikor elkövette a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekményét, és az amiatt kiszabott szabadságvesztésből 2007-ben történt szabadulásakor is még csak 25 éves volt. Jelen cselekmény óta eltelt több, mint 11 évben újabb összeütközésbe a törvénnyel nem került.

[51] Az eljárás elhúzódása azon túl, hogy nyilvánvalóan terhet jelentett az I. és II. r. vádlottak számára, ugyanakkor lehetőséget biztosított arra, hogy a bűncselekmény elkövetése óta tanúsított életvezetésükkel bizonyítsák érdemességüket méltányosabb joghátrány alkalmazására. Emiatt az ítéltábla Terhelt1 I. r. és Terhelt2 II. r. vádlottak esetében nem látta indokoltnak a velük szemben a törvényszék által kiszabott büntetés súlyosítását, a másodfokú bíróság megítélése szerint a végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés és a pénzbüntetés – mint ahogy a VII. r. vádlott esetében is – a büntetési célok elérését megfelelően szolgálja, és megfelel a generális és speciális prevenció elvárásainak is. A törvényszék által kiszabott pénzbüntetést is megfelelőnek találta az ítéltábla, a napi tételek száma igazodik a vádlottak cselekményének tárgyi súlyához, és az egy napi tétel összege is megfeleltethető a terheltek jövedelmi, vagyoni viszonyainak, az az engedélyezett részletfizetéssel együtt nem jelent eltúlzott joghátrányt a vádlottak számára, ezért az annak enyhítésére irányuló védelmi fellebbezés nem vezethetett eredményre.

[52] Egyetértett az ítéltábla a törvényszékkel abban is, hogy a társadalomra fokozottabb veszélyt jelentő, többszörösen büntetett előéletű, visszaesőnek minősülő III. r. és V. r. vádlottak esetében - a terheltek ebből eredő jelentősebb társadalomra veszélyessége miatt - a büntetési célok eléréséhez mindenképpen szükséges a tényleges szabadságvesztéssel járó büntetés alkalmazása, annak a törvényszék által meghatározott, a törvényi minimum közelében megállapított tartama megfelelően igazodik a súlyosító és enyhítő körülményekhez. Erre figyelemmel a másodfokú bíróság vonatkozásukban nem látott törvényes lehetőséget a velük szemben kiszabott büntetések enyhítésére.

[53] Az elsőfokú bíróság az V. r. vádlott esetében a Btk. 38. § (4) bekezdés b) pontjára alapítva akként rendelkezett, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható. Az a logikai levezetés, amely ennek alapját képezte, az ítéltábla megítélése szerint téves, ezért ezt a rendelkezést megváltoztatta akként, hogy a Btk. 38. § (2) bekezdés b) pontja szerint a vádlott a szabadságvesztésből legkorábban a háromnegyed rész kitöltését követő napon feltételes szabadságra bocsátható.

[54] Elírás történt Terhelt4 IV. r. vádlott esetében a feltételes szabadságra bocsáthatóság kapcsán, e rendelkezést is pontosítani kellett annyiban, hogy IV. r. vádlott a büntetésből nem bocsátható feltételes szabadságra.

[55] A kiegészített tényállás alapján Terhelt4 IV. r. vádlott 30.000,- Ft-ot kapott a közreműködéséért cserébe, azaz ehhez az összeghez a bűncselekmény elkövetése révén jutott hozzá. A Btk. 74. § (1) bekezdés a) pontja azonban úgy rendelkezik, hogy az így szerzett pénz vagyonek Kobzása alá esik, ezért rendelt el az ítéltábla ilyen tartalmú intézkedést a IV. r. vádlottal szemben.

[56] Az Alkotmánybíróság 8/2015. (IV.17.) AB határozatában kimondta, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény, hogy a bíróság a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése esetén hivatalból vizsgálja az előzetes mentesítés lehetőségét és erről az ítéletben rendelkezzen. Az elsőfokú bíróság az ítéletben az AB határozattól eltérően ugyan külön nem indokolta, hogy miért nem látta indokoltnak I. r. és II. r. vádlott előzetes mentesítésben való részesítését, nemleges döntése azonban nem kifogásolható. A vádlottak mellett olyan körülmények nem voltak feltárhatók, melyek a Btk. 102. § (1) bekezdése szerint, az előzetes mentesítéshez támasztott követelmény, az arra való érdemesség megítélésére adtak volna alapot. A cselekmények jellege, bűnösségük foka,

személyiségük nem hordoz olyan külön méltányolandó és méltányolható tényezőket, elemeket, amelyek e kedvezmény megadását lehetővé tennék esetükben.

[57] Az elsőfokú bíróság egyéb rendelkezései törvényesek.

[58] Mindezekre tekintettel az ítéltábla a Tatabányai Törvényszék 2022. június 22. napján kelt 3.B.123/2020/58. számú ítéletét a rendelkező részben írtak szerint a Be. 606. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg egyéb rendelkezéseit, miután azok törvényesek voltak, a Be. 605. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

[59] Az ítéltábla a Be. 613. § (1) bekezdése alapján – a Be. 574. § (1) és (4) bekezdésében írtakra is figyelemmel – rendelkezett a másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költség viseléséről, és annak megfizetésére a felmerülés arányában a IV. r., V. r. és VII. r. vádlottakat kötelezte.

Győr, 2023. március 21.

Dr. Takácsné Dr. Helyes Klára sk.	Dr. Élő András sk.	Szalai dr. Joánovits Krisztina sk.
a tanács elnöke	előadó bíró	bíró

Z á r a d é k :

A Győri Ítéltábla ítélete és ezáltal a Tatabányai Törvényszék 2022. június 22. napján kelt 3.B.123/2020/58. számú ítéletének meg nem változtatott része Terhelt1 I. r. vádlott, Terhelt2 II. r. vádlott, Terhelt4 IV. r. vádlott, Terhelt5 V. r. vádlott és Terhelt7 VII. r. vádlott vonatkozásában 2023. március 21. napján jogerőre emelkedett.

Győr, 2023. március 21.

Dr. Takácsné dr. Helyes Klára sk.
a tanács elnöke